

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 715/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na priekope 174/13, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 72/2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na priekope 174/13,

Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 72/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení navrhovateľa stranou konania vedeného Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 15 Ct 33/2003 o náhradu nemajetkovej ujmy z titulu neoprávneného zásahu do osobnostných práv sťažovateľa. Okresný súd Bratislava III rozsudkom sp. zn. 15 Ct 33/2003 z 27. júna 2012 vyhovel žalobe sťažovateľa. Proti tomuto rozsudku podali žalovaní odvolania, o ktorých prebieha napadnuté odvolacie konanie vedené krajským súdom od 11. marca 2015.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Sťažovateľ je toho názoru, že postup Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Co 72/2015 porušuje jeho základné právo priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy SR... porušuje jeho základné právo priznané čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

1. Predmetom konania pred všeobecnými súdmi je ochrana osobnosti žalobcu z dôvodu neoprávneného zásahu do jeho súkromia. Z povahy veci nevyplýva skutková a právna náročnosť sporu. Súdna ochrana osobnosti patrí do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Správanie sťažovateľa žiadnym spôsobom nevytvorilo dlhodobú situáciu, ktorá by odôvodňovala a ospravedlňovala dĺžku konania.

3. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky zbytočné prieťahy v konaní sú následkom najmä nečinnosti súdu, nesústredenou a neefektívnou činnosťou súdu a nesprávnou činnosťou súdu. Postup odvolacieho súdu trpí predovšetkým absolútnou nečinnosťou, keď od 11. 03. 2015 teda 2 a pol roka nebol podľa poznatkov sťažovateľa vykonaný žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa o výsledok jeho sporu, ktorá pasivita odvolacieho súdu v konečnom dôsledku spôsobuje

zbytočné prieťahy v konaní. Nečinnosť odvolacieho súdu v trvaní viac ako 2 a pol roka v konaní o ochranu osobnosti, ktoré trvá od podania žaloby už viac ako 14 rokov a 7 mesiacov je neprijateľná.

S poukazom na aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá vyplýva z rozhodnutí Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike a Komanický proti Slovenskej republike sťažnosť na prieťahy adresovaná predsedovi súdu nie je účinným prostriedkom nápravy.

Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na celkovú dĺžku konania, keď vo veci podal žalobu 13. 02. 2003 (!!!) a po viac ako 14 rokoch a 7 mesiacoch vo veci nie je rozhodnuté spôsobom, ktorý by odstránil stav právnej neistoty a preto je v podstate vylúčené domáhať sa nápravy administratívnym spôsobom podávaním sťažnosti na prieťahy orgánu štátnej správy súdov.“

Sťažovateľ sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €, čo odôvodňuje takto:

«V súlade s ust. § 50 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení noviel sťažovateľ primerané finančné zadosťučinenie odôvodňuje pretrvávajúcim pocitom neistoty, pocitmi márnosti a nespravodlivosti, ktoré vyplývajú z nečinnosti odporcu. Nemožno opomenúť, že od podania žaloby uplynulo takmer 16 rokov a žalobca doteraz nedisponuje právoplatným rozhodnutím všeobecného súdu.

... Sťažovateľ zdôrazňuje, že právo, aby vec bola prejednaná v primeranej lehote je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru. Neskoré rozhodnutie môže pre účastníka konania vôbec stratiť zmysel, teda doslova platí „neskorá spravodlivosť nie je žiadna spravodlivosť“ (justice delayed is justice denied). Podľa názoru sťažovateľa príliš pomalá spravodlivosť stráca kredibilitu v očiach verejnosti a účastník konania je príliš dlho vystavený neistote o výsledku procesu, úzkosti a stresu s tým spojeným. Sťažovateľ prežíva psychickú traumú spôsobenú bezdôvodnou a dlhšiu dobu trvajúcou právnou neistotou o výsledok súdneho sporu. Pri existencii ústavou priznaného práva na súdnu ochranu bez zbytočných prieťahov čas od podania žaloby ku dňu podania tejto sťažnosti (viac ako 14 rokov a 7 mesiacov) pôsobí takmer odstrašujúco pre každého,

kto len uvažuje o využití ústavou priznaného práva na súdnu ochranu bez zbytočných prietáhov...»

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € a uložil krajskému súdu povinnosť uhradiť mu trovy konania.

Pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadril predseda krajského súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 498/2017 z 2. novembra 2017, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Predmetná vec bola odvolaciemu súdu predložená na konanie a rozhodnutie dňa 11. 03. 2015...

Doteraz vec sp. zn. 2 Co/72/2015 nie je rozhodnutá najmä z dôvodu existencie okolností objektívnej povahy, so zreteľom na aktuálne množstvo spisov v senáte 2 Co. Okrem tejto veci, po ukončení dočasného pridelenia na Najvyššom súde Slovenskej republiky k 01. 10. 2014, boli [REDAKOVANÉ] pridelené Dodatkami č. 10 a č. 11 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2014 spisy v počte 232, a to z roku 2012 a 2013, ako aj veci z roku 2014, predložené odvolaciemu súdu skôr, ako vec sp. zn. 2 Co/72/2015.

... K tvrdenej nečinnosti súdu, neefektívnej a nesprávnej činnosti súdu predsedníčka senátu 2 Co... uviedla, že vzhľadom na počet skôr prijatých nevybavených spisov a tiež na prednostnú poručenskú agendu sa snaží veci v senáte 2 Co a 20 CoP, ktoré má pridelené, urýchlene vybaviť, aby nevznikali prietahy, ktoré osobne nezavinila. K tomu využíva aj svoj voľný čas, počas ktorého je v práci, alebo pracuje doma.

Predsedníčka senátu 2Co predpokladá, že vzhľadom na stav v oddelení 2 Co a 20 CoP s počtom nerozhodnutých vecí k 30. 09. 2017 v senáte v počte 320 spisov, vo veci sp. zn. 2 Co/72/2015 bude rozhodnuté v decembri 2017. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03), čo umožňuje ich namietané porušenie preskúmať spoločne.

Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane pripomína, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

Ústavný súd poukazuje na to, že pri posudzovaní ústavnej akceptovateľnosti účinkov rozhodnutí a postupov orgánov verejnej moci na základné práva účastníkov konania je viazaný predmetom konania vymedzeným sťažnosťou a jej petitom. Sťažnosť sťažovateľa v danej veci (s poukazom na označenia odporcu, ktorým je odvolací súd a na znenie jej petitu) požaduje vyslovenie porušenia označených ústavných práv výlučne postupom odvolacieho súdu v konaní sp. zn. 2 Co 72/2015. Vychádzajúc z uvedeného sa ústavný súd sústredil na preskúmanie postupu odvolacieho súdu z hľadiska aspektu jeho zlučiteľnosti s požiadavkami vyvoditeľnými zo základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez

zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pri rozhodovaní ústavný súd vychádza aj z charakteru odvolacieho konania, v ktorom je úlohou odvolacieho súdu preskúmanie postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa. Skutočnosť, že v posudzovanej veci nedošlo dosiaľ k fakultatívnemu nariadeniu pojednávania, resp. k iným úkonom zistiteľným z pohľadu sťažovateľa, ešte samo osebe neznamená, že odvolací súd je vo veci úplne nečinný. Ústavný súd aj preto nevyhodnotil doterajšiu dĺžku odvolacieho konania od predloženia veci odvolaciemu súdu (11. marca 2015, pozn.) do podania tejto sťažnosti (22. septembra 2017, pozn.) za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na krajským súdom oznámený predpokladaný termín rozhodnutia vo veci (december 2017, pozn.).

V nadväznosti na uvedené zistenia ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, či práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

Po preskúmaní sťažnosti a postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého odvolacieho konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľovi obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti krajský súd v napadnutom konaní konal s neodôvodnenými priet'ahmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2017